

דא"ח רעוא דרעוין פרשת ממות תשס"ז

**ויאמר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה:
 וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר
 אשר צוה ה': איש פי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסר
 אסר על נפשו לא יזל דברו ככל היצא מפיו יעשה: (במדבר
 ל, א-ג)**

הגלגולים הקדמה ל"ג) שגם הצדיקים שנדרו
 אף שקיימו נדרם היו צריכים לשוב אח"כ
 בגלגול לתקן זה הענין כי אין לו לאדם
 לידור כלל.

וברש"י הק': זה הדבר. משה נתנבא
 בכה אמר ה' כחצות הלילה,
 והנביאים נתנבאו בכה אמר ה'. מוסף
 עליהם משה שנתנבא בלשון זה הדבר:

א. עניין הנדרים והשבועות

הנה עניין נדרים ושבועות הוא נשגב
 ונעלה מאוד, עד שאמרו חז"ל (ספרי
 ממות פיסקא א') כל הנודר כנודר בחיי המלך,
 והנשבע כנשבע כמלך עצמו וכמו דכתיב
 חי ה', והיינו שמי שנשבע הרי הוא מתדבק
 בעצמות המלך בסוד (אסתר ו, ח) 'כתר
 מלכות בראשו' שהשבועה שבבחי'
 המלכות מגעת עד בחי' הכתר (עיין זוה"ק
 במדבר רנ"ה ע"ב), אך מאידך גיסא מצינו
 שכ"כ חמור עניין הנדרים ושבועות עד
 שכל העולם כולו נזעזע בשעה שאמר
 הקב"ה לא תשא (שבועות ל"ט ע"א), וכן
 כתיב (קהלת ה, ד) טוב שלא תדור משתדור
 ולא תשלם, ואיתא בכתבי האר"י הק' (שער

ב. סוד הטא העגל מסכה

והעניין בכל זה בהקדם דברי רבינו
 האר"י הק' (שער הפסוקים עקב)
 בעניין הטא העגל דבני ישראל עשו עגל
 מסכה, ומגלה האר"י הק' שהגיע פגמם
 לבחי' רחל בסוד העגל ואף לבחי' לאה
 בסוד' מסכה, ואמנם עיקר הרון ה' היה על
 עניין המסכה כדכתיב (דברים ט, י"ב) סרו
 מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם
 מסכה, ולא נזכר עניין העגל, והיינו שעיקר
 הפגם שעל זה חרה אף ה' היה בעניין לאה
 בסוד המסכה, והביאור בכל זה דלאה היא
 בסוד עבודה במחשבה, ורחל היא בבחי'
 עבודה כמעשה בפועל, והנה בני אדם
 חושבים בדעתם שעיקר עבודת ה' הוא

בתפילה ובאיזה אופן יכוון בשעה שעוסק בתורה, וכן בשעה שאוכל ושותה ובמשך כל היום כולו, הכל צריך שיהיה ערוך ומסודר כשולחן ערוך במחשבתו כיצד תכון מחשבתו לכבוד בוראו, שאם לאו יפול לפגם המסכה רח"ל, וכמו שאמר הרב בעל התניא שהאדם צריך להשכיל ע"י מחשבתו להעלות מיין נוקבין, ומיין נוקבין הם בבחי' העשייה, והיינו שלא תהא כוונתו כמחשבה בעלמא, אלא שתהיה בכלל מעשה ממש, לעלות עם המחשבה לדבקה בו ית'.

ד. סוד בני משה – רחביה הראש רבו למעלה

דחנה בעת שבני ישראל נכשלו בעוון העגל מסכה אמר השי"ת אל משה רבינו הרף ממני וכו' ואעשך לגוי עצום, ואמרו רבותינו ז"ל (ברכות ז' ע"א) אף על גב דבעא משה רחמי עלה דמלתא ובטלה, אפילו הכי אוקמה בזרעיה שנאמר (דברי הימים א' כ"ג, מ"ו) בני משה גרשום ואליעזר ויהיו בני אליעזר רחביה הראש וגו' ובני רחביה רבו למעלה וגו', ותני רב יוסף למעלה משישים רבוא אתיא רביה רביה כתיב הכא רבו למעלה וכתוב התם ובני ישראל פרו וישרצו וירבו: ואיתא בספר עמק המלך וכן בכתבי הגאון (שיר השירים) ובעוד ספרים שבני משה הם אלו שיעוררו את הגאולה העתידה, ועליהם כתיב ועלו מושיעים בהר ציון, ואע"ג שהם מעניינים הטמירים ונעלמים שאין לנו השגה בהם, אך בנוגע לעניינינו הנה משה רבינו אשר הוא מכונה בעלה דמטרוניתא (וזהר ח"א כ"ג

בדיבור ובמעשה ואינם מחשיבים את עולם המחשבה, וע"כ רוב בני אדם כל ימי חייהם הם עמלים בעניין הדיבור והמעשה כגון שלומדים שיעורים כסדרם ומקיימים המצוות בפועל, אך לא נותנים דעתם כלל על עולם המחשבה הקדושה שהוא עולם מלא בפני עצמו, וע"כ כשהטאו בני ישראל בעגל אף שבאמת הטאו הטאה גדולה במעשה, אך סוף מעשה במחשבה תחילה, ועיקר פגמם בשורש היה בעולם המחשבה בסוד המסכה.

ג. דרך עבודת ה' במחשבה

ועניין העבודה במחשבה באמת אין הוא דבר קל ופשוט כל עיקר, כי אין די במה שהאדם רואה בספרי כוונות לכוון באיזה שמות בתפילה או בברכה וכיו"ב ומכוון בהם, אלא יש לו לאדם במשך זמן זמנים טובא להשכיל בדעתו כיצד ובאיזה אופן יש לכוון הכוונות ולעלות בהם לדבקה בו ית', והם לימודים קשים ועמוקים ולא ישיגם האדם ביום או יומיים, אלא יש לו להתייגע ולעמול הרבה בכך, וכבר אמרו רבותינו ז"ל (מגילה ו' ע"ב) ויגעת ומצאת תאמין (מגילה ו' ע"ב), וכמו שאמר הרה"ק ר' אייזיק מזידיטוב שיגעת ומצאת תאמין היינו בסוד ומצאת את לבבו נאמן לפניך, שהאדם יהיה נאמן ודבוק בבוראו, ואמנם אם לא יגעת אזי לא מצאת, ובאמת וודאי צריך האדם תחילה לעבוד על עניין הדיבור והמעשה בפועל שיהיו לפי כל גדר התורה, אך יש לו גם לעמול על עולם המחשבה ולמסור עצמו על כך להבין ולהשכיל כיצד יש לכוון

מסירות נפש גדולה בסוד העלאת מיין נוקבין, כי הס"מ עומד ואינו מניח לאדם לכנוס בשערי עולם המחשבה כדוגמת הנחש הכרוך סביב קברו של רשב"י, והוא מייאש את האדם כאומר לו שאין יכול לעלות בהר ה' ע"י מחשבתו ואין זה דרך הנכון והראוי בעבודת ה', וגם האדם שהתחיל לעסוק בכך מייאשו הס"מ ומפילו בתוך כדי עלייתו, ואפי' מי שכבר עלה ונתעלה ועומד בפתח ההיכל, הס"מ אינו מניחו להיכנס שמה ולהגיע את תכלית הנקודה.

ו. אם ישאר האדם לעמוד מהוין להיכל ה' יפול שוב בפגם העגל מסכה

וזוה עניין הנדרים והשבועות אשר בסוד חי ה', והם למעלה מהתורה והמצוות, שהשבועה מגעת עד עצמות המלך והנדר תלוי בחיי המלך, ובעת שהצדיק נכנס לשערי עבודת המלך בתורה ומצוות ומבקש אחר אור ה', אזי לבסוף מגיע אל בחי' נשמת משה רבינו שהוא בעלה דמטרוניתא והוא ממשיך ומורה הדרך של עולמות המחשבה שבבחי' העלאת מיין נוקבין היינו מחשבה עמוקה מכל עמוק שגבוהה מכל הדיבורים והמעשים, ובכך תלויה ועומדת כל הגאולה, ועל זה נאמר עת לעשות לה' שצריך להשכיל בזאת העבודה להתדבק בעצמות ובחי' המלך, ואין היא עבודה פשוטה וקלה, ואין היא פתוחה ומסורה לכל אלא למי שדורש אותה תמיד, וצריך להיכנס כ"כ בעומק בעולם המחשבה עד שיעקור ויכלה את

ע"ב) הוא המשיך לנו הדרך לייחד את הכורא ית' בבחי' הד' דאחד, והנה ייחוד הכורא הוא במחשבה אחת, אך בדרך כלל קשה לו לאדם להתחזיק במוחו רק מחשבה אחת דטבע נפש האדם לירד לפרטים, ולזאת הורה משה רבינו הדרך בסוד ובני רחביה הראש רבו למעלה, והיינו שיכולים לחשוב במחשבתו בהרבה פרטים להעלות הכל ולבטל אל האור א"ס ב"ה, ומשה רבינו המשיך והאיר הדרך לבני ישראל וממנו המשיכו הדרך הזאת כל צדיקי האמת יחידי הדורות כמו רשב"י ורבינו האר"י הק' והבעש"ט הק' ורבינו הליקו"מ, והם חידשו דרכים ומהלכים בכך, ואין האדם יכול להשכילם רק אם ידרוש אותם בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאוודו.

ה. ענין תיקון הטא העגל ע"י בני משה

ובזה מתקנים לחטא העגל אחר שעשו להם מסכה ופגמו בבחי' עולם המחשבה, ואזי משה רבינו המשיך דרך התיקון בסוד ובני רחביה הראש כנ"ל, ובני אדם שאין מכווננים מחשבתם לאור באור ה' הרי הם כמהלכים כבהמות בשדה והושבים שהגיעו כבר לתכליתם בעולמם ודי להם עבודתם במעשה ודיבור, כי בשביל לזכות לגאולה ולפדות נפשנו צריכים אנו לסיוע מבני משה ומנשמת משה רבינו שהמשיך לנו הדרך לעבוד את השי"ת דרך עולם המחשבה שהוא עמוק מני עמוק, אך הוא פתוח לכל דורש אותה ע"י שמתקשר אל הצדיקים הקדושים ואל ספריהם הק', אך צריך לכך

והעניין בזה שאפי' הצדיק שמתחיל לכנוס אל שערי עולמות המחשבה והוגה בספרים הק' ובכתבי האר"י הק' המדברים נכבדות בזה העניין ובאלו כוונות יש לכוון בכל דבר כדי להידבק בעולמות העליונים, הרי צריך לידע כי רבינו האר"י הק' נסתלק מן העולם טרם זמנו בשנת של"ב והיה צריך לחיות עד שנת של"ה בסוד הכתוב (בראשית מ"ט, י) עד כי יבוא של"ה (עיי' עמק המלך ש"ה פנ"ה), והיינו דאע"פ שהתחיל לגלות גדולות ונצורות בעניין עולם המחשבה בסוד י' עק"ב, אך עדיין ישנם מדרגות שלא נתגלו וקשה לו לאדם להיכנס בשערי עולמות המחשבה כיוון שאין הוא משכיל כיצד להשתמש בעולמות המחשבה, וממילא נשאר לעמוד מבחוץ בבחי' הוצה לארץ מהוץ לגבולי הקדושה, וכל זמן שכל י"ב שבטי י"ה אינם נכללים לגמרי בארץ ישראל וכל י"ב פרצופי האצילות לא מתפשטים להאיר בכל מקום, עדיין לא יכולים להביא שלמות הגאולה.

ט. דייקא בעת שהאדם נמצא בבחי' הגדלות צריך להשכיל להמשיך המוחין עד לבחי' העקביים והקטנות

ולפיכך צריך האדם להשכיל להמשיך הגילוי אלקי אל מקום הנה"י (נצח הוד יסוד) התחתונים שבבחי' הוצה לארץ במקום שאין שם שלמות הדעת, דהנה כל יהודי במשך המעת לעת עוברים עליו כמה שעות שאין לו שלמות הדעת והמוחין ואזי יוכל ליפול ח"ו בכמה עניינים, וכגון אחר התפילה שבו נמשכו לו שלמות

העגל מסכה, ואמנם קלי' העצבות והעצלות גוברת על האדם והאדם מייאש עצמו מלהיכנס בשער המלך, ואומר די לי אם אעמוד מבחוץ ואעבוד את קוני בדיבור ובמעשה, אך דא עקא שאז מתגבר העגל מסכה על האדם בבחי' מחשבה ודבור ומעשה שלא כדת וא"כ אין יכול לזכות לתיקונו ולמצוא כדי גאולתו.

ז. עבודת יעקב אבינו יחוד המחשבה עם בחי' המעשה

והנה האבות הק' אברהם יצחק ויעקב כל אחד גילה בדרכו דרך ונתיב בעבודת הבורא ית', ואברהם אבינו המשיך דרך האמונה בעולם והפיץ וגילה בכל העולם עניין מציאות הבורא ית' ויחודו, ויצחק אבינו המשיך בעולם דרך העבודה בתפילה ומסירות נפש בהשתוקקות אל הבורא, ויעקב גילה הדרך של י' עק"ב, היינו יהוד המחשבה שבסוד היו"ד עם העקב שבסוד המעשה בבת אחת, והוא היה יושב אהלים שגילה הדרך של שני האהלים לאה ורחל יחדיו, והיינו שבעת שהאדם מתעורר ברעותא דליבא יוכל לעבוד את קונו בבחי' מטי ולא מטי בבת אחת, היינו לקשר המחשבה והמעשה בחדא מחתא.

ח. סוד נחלת בני גד וראובן וחצי שבט המנשה

ואיתא בכתבי רבינו האר"י הק' (ליקוטי תורה מפות) שהסיבה שנחלו בני גד ובני ראובן וחצי מנשה בחוצה לארץ כי לא המשיכם יעקב אבינו בשלמות הדעת,

**י. צריך בעת התפילה להמשיך
המוחין דגדלות בכדי להאיר
לעבודת כל היום כולו**

ועניין הנדרים והשבועות הם בבחי' תוספת אור ודבקות שמוסיף על התורה והמצוות בבחי' הבינה והמלכות שעל ידם עולה האדם עד הכתר עליון, וכאשר האדם רואה לדעת שנפל לפגם העגל מסכה ה"ו אזי אל לו יפול ביאוש ועצבות, אלא יש לו לקבל סיעתא מנשמת משה רבינו ע"ה שעליו נאמר זבני רחביה הראש רבו למעלה, וכלומר שישכיל שכל נפילתו באה לו כי בעת שהיה שרוי בגדלות המוחין לא השכיל להמשיך המוחין דגדלות רק בבחי' מוחין דיניקה וע"כ נפל לבחי' שלא מדעת, ועל כן יש לו בשעת הגדלות להתעצם בדבקות בבוראו עד שגם בבחי' הנה"י והעקביים דיליה יכלול במקום הקדושה. וזהו שפירש רש"י זה הדבר – (ספרי) משה נתנבא בכה אמר ה' כחצות הלילה (שמות י"א, ד'), והנביאים נתנבאו בכה אמר ה', מוסף עליהם משה שנתנבא בלשון זה הדבר, וכלומר שצריך לבוא לכזו דבקות גדולה שבבחי' משה רבינו שהתנבא בבחי' אספקלריא המאירה, ואזי יכולים להשאיר רשימו מן התפילה לכל היום כולו. והרה"ק מרוזין אמר לאחד שהתאונן לפניו שבמשך שעות היום בנקל לו לעבוד את בוראו אך בבוא הלילה אזי נופל ממדרגתו, והשיב לו כי ביום הוא מתפלל תפילת שחרית בארוכה וממילא בנקל לו מלאכת היום, אך בערב אין לו אלא תפילה קצרה תפילת ערבית וע"כ יש לו בזה נפילה, ועל זאת יעץ לו

המוחין ואחר עבור התפילה הם מסתלקים ממנו ויש חשש שיפול הנופל למקום החטא, והנה בבחי' הדבקות בהשי"ת ישנן כמה מדרגות הנקראים עיבור יניקה ומוחין, ויניקה היינו שהאדם יונק מאור ה' כתינוק היונק משידי אימו שבכל זמן ועת צריך מחדש לקבל חיות מאימו, וכך האדם בכל עת צריך לינוק מחדש אור ה', וממילא כשבא לו לאדם עיתים שאין הוא יונק מאור ה' אזי נופל ה"ו לבחי' הנה"י שהם לבר מגופא בסוד השבטים שנחלו בהוצה לארץ, ועל זאת צריך האדם להתחזק ולהשכיל כיצד להמשיך בחי' שלמות המוחין דגדלות ואזי החסדים והגבורות יורדים שוב להאיר אל בחי' הנה"י, והיינו שהדבקות שלו כ"כ מתעצמת בבוראו עד שיוכל להשפיע באותה שעה עד בחי' הנה"י והעקביים (בסוד מה שכתב רבינו האר"י הק' שביסוד דאימא שם נמצאים החסדים והגבורות אחר שהאורות מתרבים שם נבקע היסוד דאימא, ואז יורדים החסדים והגבורות למטה להתפשט בגוף, וגם אם האדם נופל ממדרגתו יוכל לחזור ולהתעלות למעלה ע"י שנמשכים אורות חדשים ביסוד דאימא הם חוזרים להתפשט) וכמו שאמר הנועם אלימלך שצריך להזהיר הגדולים על הקטנים' היינו שצריך בזמן הגדלות להתדבק כ"כ בחוץ בהשי"ת עד שיאיר גם אל זמן הקטנות שלא יצאו מגדר הקדושה ה"ו, ובעת שהוא נמצא בזמן גדלות לא יהיה רק בבחי' יניק שכשמפסיק לינוק אזי נופל ה"ו מחיותו ודבקותו, אלא יהא מתאמץ להמשיך דבקות גדולה ואמיצה בבוראו בבחי' החסדים והגבורות המגולים ואזי לא יפול לבחי' שלא תהא בו שלמות הדעת.

בחי המלך ובעצמותו בבחי הנדרים והשבועות, שהנדרים הם בבחי המסירות נפש וההתבוננות בסוד הבינה, והשבועות שבבחי המלכות הם בבחי הדבקות עצם שיש ליהודי בבוראו בסוד כתר מלכות בראשו, ואזי בהכרח שבכל משך שעות היום יוכל להינצל מארס ועצת הנחש, ויהיה בדבקותו חיות וקיום עד שיאיר לכל חלקי נפשו, ושלא יהיו חלקים שיצאו מחוץ לגבולי הקדושה בבחי הוצה לארץ, ויוכל לעמוד כצור איתן בכל הנסיונות שעוברים עליו במשך היום.

זזה פירוש דעה חכמה לנפשך וכו',
שצריך להתקשר בנשמת משה רבינו שהוא בסוד אור החכמה (ספר הליקוטים בראשית ג'), ובפרט בראשית חכמה של כל הד' זמנים של היום, ועיי"כ יוכל להאיר לבחי נפשך שתאיר נפשו מאור היחוד והדבקות ולא תתפשט חוץ לגבולי הקדושה בכל היום כולו, וזה **'זחיא כתר לראשך'** שעיי"כ יעלה לדבקה בעצמות המלך ויוכל להכרית כל הקלי' שלא ישלטו בו, וממילא **'נצור מצוות קדושך שמור שבת קדושך'**, שיוכל לשמור כל מצוות ה' ע"י השמירה של אור השבת והיהוד.

יב. אלה מסעי בני ישראל כנגד השם מ"ב

זזה בחי מסעי בני ישראל, שעוברים על כל אחד מישראל עליות וירידות בימי חייו הכל לצורך שישכיל העבודה שבבחי השם מ"ב שכנגד מ"ב מסעות שבמדבר, וישג הדבקות האמיתי בבורא ית',

עצה שיאריך בעבודתו בכרכת המזון וממילא יקבל עוז ותעצמות לעבוד עבודת הלילה כדבעי, ולעניינינו אין זה בדוקא בנוגע לנקודה של ברכת המזון או בנוגע לעבודת היום או הלילה, אלא כל אחד לפי דרכו ומדרגתו בעת שזרחה לו השמש וטועם מנועם אור ה' כי טוב אזי יתעצם ביותר לדבקה בו ית' בסוד התוספת דבקות של הנדרים והשבועות שמתעצם בבחי ועצמות המלך, ויעלה מן הדבקות שבבחי המוחין דיניקה וימשיך המוחין הגדלות עד שגם בהיותו בבחי עקב בסוד תפילת ערבית שתיקן יעקב בסוד העקביים גם אותם יכנים תוך גבולי הקדושה.

יא. עבודת היום מחולק בד' זמנים

זחנה הכ"ד שעות של היום מחולקים לד' חלקים ובכל חלק מהם נעשה יהוד קוב"ה ושכינתיה, ובכל עת צריך לעורר הסיוע מנשמת משה רבינו בכדי שיוכל לעמוד בנסיונות שעוברים על כל אחד מישראל ושלא יפול ח"ו לפגם של העגל מסכה, ואפי' האדם הפשוט שעדיין לא הגיע למדרגה הגדולה של הצדיקי אמת שהם מקיימים כפשוטו ככתוב (תהלים ק"ג, ו') כל הנשמה תהלל י"ה, שבכל כל נשימה ונשימה הם מייחדים הבורא ית' באהבה, מ"מ לכל הפחות בתחילת כל הד' משמרות שבמשך היום היינו בעת תיקון חצות ובעת תפילת שחרית מנחה ומעריב יעלה ויתאמץ בעבודת המחשבה של משה רבינו בסוד בני רחביה הראש רבו למעלה, ויעלה בדבקות עצומה ופנימית לדבקה

האמונה והיחוד, ובזכות שנתדבק בהם
ובדרכם נזכה לקבל פני משיח צדקנו ועלו
מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו
והיתה לה' המלוכה במהרה בימנו ממש
אמן.

והשי"ת יעזור שבזכות רבינו האר"י הק'
שהמשיך לבני ישראל והשכילם בדרכי
המחשבה והדבקות נזכה להתדבק בו ית'
ביותר, ובכל דור ודור ישנם צדיקי אמת
שממשיכים הדרך הזאת ומגלים לנו דרכי

'שמש בגבעון דום'*

הדבר שיהושע בן נון עומד ומצווה אל השמש "שמש בגבעון דום", הרי השמש צריך לעשות עבודתו ושימושו להשתחוות ולהתבטל לפני בוראו.

[ב] זיבואר כל זאת בהקדם מאמר הרבי זיע"א שהיה שגור תדיר בפיו שבאמת עבודת הכירורים נסתיימה מכבר, ועכשיו עיקר העבודה היא להביא בפועל את משיח צדקנו, ועוד כהנה וכהנה לשונות, וצריך להבין כל זאת בנוגע לעבודת ה', שהנה ידוע שכל עבודת ה' סובבת והולכת סביב העבודה הזאת להעלות את הרפ"ה ניצוצין מהז' מלכים שנשברו ונפלו לעולמות בריאה יצירה ועשייה, וצריך לבררם ולהעלותם אל עולם האצילות, וידוע בספרי הקבלה שישנם ג' מיני בירורים: א' בירורים שמבחי' הנשמה בבחי' הבינה, ב' בירורים שמבחי' החכמה בבחי' תחיה, ובירורים שמבחי' היחידה שהם בבחי' הכתר שהם בירורים השייכים לבחי' משיח, ועיקר העבודה בדור האחרון היא בבירור מידת הכתר, והיינו שלמעלה מן העבודה של בירורי הבינה שעניינם עבודה ביגיעה, ולמעלה מן העבודה של בירורי החכמה שעניינם עבודה בביטול

[א] הנה יומא דהילולא רבה של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זיע"א ג' תמוז" הוא היום בו העמיד יהושע בן נון חמה במקומה כדבר שכתוב 'שמש בגבעון דום' (יהושע י, י"ב ועיין בפרדר"א), והרבי עצמו דבר בקדשו שיום ג' תמוז שבו התחילה יום גאולתו של חמיו כ"ק אדמו"ר הריי"ץ זיע"א שיצא מבית האסורים, הנה בו ביום העמיד יהושע החמה במקומה, וודאי הוא שכל דבר בעולם נעשה בהשגחה פרטית, ויש להבין עניין הנס הגדול של שמש בגבעון דום בפנימיות הדברים, כי לכאורה מובא בכתבי הרב בעל התניא שהעניין השמש שהולכת וסובבת להאיר לעולם ולדרים עליה אין היא דבר פשוט כלל ועיקר, אלא היא בבחי' השתחויה שהשמש משתחויה ומבטלת עצמה לפני בוראה, וע"ד מ"ש הרמב"ם (הל' יסודי התורה פ"ג ה"ט), דכל הכוכבים והגלגלים כולן בעלי נפש ודעה והשכל הם, והם חיים ועומדים ומכירין את מי שאמר והיה העולם, כל אחד ואחד לפי גודלו ולפי מעלתו משבחים ומפארים ליוצרים כמו המלאכים, והיינו שהשמש הוא כמלאך העומד ומשמש את בוראו ומשתחוה לפניו ואומר לפניו שירות ותשבחות, וא"כ צריך להבין פשר

* נאמר ביומא דהילולא לאדמו"ר מנחם מענדל שניאורסאהן מליובאוויטש זצ"ל.

הווה ויהיה ומה שהיה הוא שיהיה (קהלת א', ט'), והרב בעל התניא מבאר שאפי' שלבסוף יחזור העולם לכמו שהיה כבתחילה מ"מ זה יהיה בבחי' תוספת קישוט על מה שהיה בתחילה, והוסיף הרבי זי"ע בעל ההילולא שלא רק שיתגלה בחי' האור א"ס אלא יתגלה 'בחי' העלם העצמות', וכיאר הדברים ש"אור" הוא בבחי' גילוי של מידת החכמה שהיא מדרגת הביטול, ו"העלם" הוא בחי' גילוי שלמעלה מבחי' אור ולמעלה מכל טעם ודעת בבחי' שמש בגבעון דום כנ"ל.

ד] וע"י זו העבודה באמונה שלמעלה מטעם ודעת מתקנים את הטא העגל, כי הנה בני ישראל עשו העגל אחר שבקשו חשבונות רבים ומנו ארבעים יום ועדיין בושש משה מלבו, והתיקון ע"ז בפרט בחודש תמוז שבו מתקנים את שבירת הלוחות הוא ע"י האמונה והדבקות בבורא ית' למעלה מטעם ודעת ולמעלה מכל שכל ורעיון, ובזה מוציאים מן הכח אל הפועל תכלית כל הבריאה אשר נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים (תנחומא נשא), והדירה בתחתונים הוא באופן שהנברא התחתון והשפל יכול לעבוד את קונו אע"פ שאין בו דעת ושכל לידע באמת את קונו ובכ"ז הוא עובדו בלבב שלם אשר בכך הוא עושה לו ית' דירה בתחתונים.

וידוע שכל הצדיקים הגדולים כל מחשבתם הייתה להשפיע שפע לבני ישראל בבני חיי מזוני ובכל העניינים הנצרכים, וכמו שביארו הרב בעל התניא והר"ר מענדל מוויטפסק את דברי הוזה"ק

בסוד כ"ח-מ"ח, עיקר העבודה בדור האחרון היא בבחי' 'שמש בגבעון דום', שהיא למעלה מעבודת ההשתחויה והביטול של השמש שעניינם בינה שהיא יגיעה וחכמה שהיא ביטול, דצריך לבוא אל עבודת הכתר שעניינו אמונה למעלה מטעם ודעת בכורא ית', ושלא כעבודת הביטול הפשוטה שמבחי' החכמה שהיא ביטול בתוך גדרי ההשגה, אלא הוא בבחי' ביטול הגמור למעלה מטעם ודעת ולמעלה מכל גדרי ההשגה וההבנה, שזאת היא עבודת קבלת פני משיח, דהיינו קבלת המדרגה של משיח צדקינו שהוא בבחי' היחידה שבדור.

ג] ובזה הדבר תלויה ועומדת הגאולה, וכמו שמצינו בחג הפסח שהוא חג הגאולה שנתגלו בו מדרגות של אמונה, שהנה בתחילת גאולתם של ישראל כתיב (שמות ד', ל"א) 'זיאתן העם', ואמנם בשביעי של פסח הגיעו בני ישראל לתכלית ושלמות האמונה בבחי' (שמות י"ד, ל"א) 'זיאתנו בה' ובמשה עבדו', וזה עיקר העבודה בדור האחרון לבוא אל האמונה שלמעלה מטעם ודעת, ועל כן אמר יהושע 'שמש בגבעון דום' היינו שיש לבוא אל מדרגת העבודה של האמונה שלמעלה מכל טעם ודעת שהוא למעלה מעבודת הביטול וההשתחויה דמידת החכמה.

והרבי זיע"א דיבר במאמרים שידוע שקודם הבריאה היה הכל אור אין סוף וכל המציאות הייתה אלקות, ואח"כ השי"ת ברא העולם, ואח"כ בסוף הימים יחזור כל העולם להיות כבתחילה שהכל יחזור לבחי' אור א"ס, בבחי' היה

ודעת, אשר זאת הייתה מדרגת משה רבינו שנאמר אצלו (במדבר י"ב, א') כי אשה כושית לקח, והיינו שגילה כבוד ה' למעלה מכל אור והשגה גם באופן של שהרות והעלם, ואיתא (שער הפסוקים פר' יתרו) שמשה נומריקון מ'ה ש'היה הוא שיהיה, והיינו שמישה צדקינו יגלה גם הוא כמשה רבינו זאת המדרגה שיהא יהודי משתעשע ומתענג על בוראו למעלה מכל טעם ודעת, וימליך עליו את הבורא ית' בכל המקומות והמקרים שעוברים עליו, ובפרט ביומא דהילולא של הצדיק יש להתקשר בו ובתורתו ולהתבונן באורחותיו, ועי"כ נוכל להמשיך ולקבל שפע קודש וסייעתא דשמיא בכל העניינים שיהודי צריך להם בגשמיות וברוחניות, והשי"ת יעזור שימשך לכולנו שפע קודש בבני חיי מזונו, עדי נזכה לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו ממש אמן.

שהצדיקים הקדושים משפיעים שפע קודש במיתתם יותר מבחייהם, ובפרט אלו הצדיקים שעמלו להמשיך גילוי אלקות בבחי' 'העלם העצמות', והיינו שהמשיכו גילוי אלקות גם באופן של העלם וגם במקומות הנעלמים והנידחים ביותר למעלה מטעם ודעת, ואלו הצדיקים יש בכוחם להשפיע שפע קודש גם לאנשים הפשוטים ביותר, וכמו שידוע שאור הכתר שהוא אור פשוט שלמעלה מכל השגה מאיר ובא עד למקומות הנידחים והשפלים ביותר לגלות שם אור ה', וכן בעל ההילולא זיע"א היה דרכו להאיר לארץ ולדרים עליה גם במקומות השפלים והנידחים ביותר שישנם בעולם.

והשי"ת יעזרנו שנזכה להתדבק בצדיק ובאורחותיו לבוא אל אמונת הבורא ולדבקות עצם בו למעלה מטעם

